

Timo pe paper pinim ke Páu mondo tī Mokōihar ke

Hom ok ta pe Páu ixo. Kyndaha pe a'e ixo. Jesu rehe har a'e pandu pandu. Ame'ẽ ke amõ ta putar ym, a'erehe kyndaha pe a'e ke amõ kynda raho. A'ep ixo rahã, Timo pe paper pinim a'e mundo. A'e mupinim:

—Timo! Tapijar te'e we eparaky katu exo. Tupã je'ëha ke nde erepandu pandu, ame'ẽ riki nema'e parakyha ke — aja Páu mupinim.

Timo ke Páu muhury tar katu. A'erehe paper pinim ke a'e mundo ipe. Mokōihar ke kome'ẽ paper pinim.

Timo pe paper pinim ke Páu mondo tī

¹⁻² Timo! Ko nde pe paper pinim ke ihẽ amondo axo. Ihẽ Páu. Tupã mujekwa: “Ihẽ ra'yr rehe jurujar katu ame'ẽ ta pe uhāha ihẽ ame'ẽ katu. Ame'ẽ rehe har epandu echo ngã pe. A'erehe Jesu kotyhar ta uhāha namõ ixo” aja Tupã ihẽ pe. A'erehe ihẽ ke Jesu Kirisutu mundo. Tupã putar, a'erehe ihẽ ke Jesu Kirisutu mundo.

Ihẽ aja Tupã rehe nde erejurujar katu tī, a'erehe ihẽ ra'yr aja nde. Nde rehe ihẽ apy'a katu.

Tupã riki jande pái keruhū. Jesu Kirisutu jandema'e sawa'e te. Mã peja nde rehe a'eta ipy'a katu te hū. Mã peja nde rehe a'eta pyrara usak. Mã peja nde py'a ke a'eta muhury katu.

Timo! Nema'e parakyha ke tapijar te'e we ema'ema'e katu exo

³ Tupā rehe ihē py'a ihē amoī moī katu. Ihē ramūi ta aja ihē tī. Katu ame'ẽ ke ihē ama'ema'e, aja akwa katuha namō ihē py'a ihē amoī moī katu ehe tī. Tupā namō ihē apandu rahā, nde rehe har ihē akwa akwa aī. "Timo namō ma'e ke nde erema'ema'e katu, a'erehe ne jō riki katu te me'ẽ ke" aja ihē apandu ipe. Aja te'eha ihē. Wera rahā aja. Pytun rahā aja tī. Tupā namō apandu pandu tī.

⁴ Nengi ihē aho rahā, nde erejixi'u ihē rehe. Ame'ẽ rehe ihē akwa akwa axo. A'erehe nde rehe ihē asak tar katu te apo tī. Aja rahā, ihē ke nde eremuhury katu ta. ⁵ Jete. Jesu rehe nde erejurujar katu te. Ame'ẽ rehe ihē akwa akwa axo. Aja me'ẽ, Rói, nde arijurujar katu te ehe tī. Aja me'ẽ Euni, ne māi jurujar katu te ehe tī. A'eta aja nde tī, aja ihē akwa katu. ⁶ A'erehe ihē apandu nde pe. Nema'e parakyha ke tapijar te'e we ema'ema'e katu exo. Tupā je'ëha ke nde erepandu, ame'ẽ riki nema'e parakyha ke. Ne ãkā rehe ihē po ihē amujar rahā: "Ihē je'ëha ke epandu echo" aja Tupā mujekwa nde pe. ⁷ Jete. Jande py'a rehe I'ã ke Tupā muwyr. A'erehe jakyje ym ngā ngi. Anī. Jande py'a ke a'e riki mātā katu. A'erehe Tupā je'ëha ke japandu pandu katu. Amō we tī. Pyrātāha ke jande pe I'ã muwyr tī. A'erehe amō ta rehe jande japy'a katu. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e tar katu rahā, ame'ẽ ke jande py'a ngi a'e mukanim. (A'erehe ame'ẽ ke jama'e ym.)

*Jande rehe Tupā ipy'a katu te hū, ame'ẽ ke Jesu
Kirisitu mujekwa*

⁸ Jande py'a rehe I'ã ke Tupā muwyr, a'erehe Jesu rehe har nde erepandu pandu rahā, ne ruxī

ym nde erepanduha ngi. Jesu rehe har ihē apandu pandu. (Ame'ẽ ke amō ta putar ym. A'erehe kyndaha pe ihē ke kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihē axo apo. Mā peja ihē ngi ne ruxī ym tī. Myrandu katu ke japandu pandu, a'erehe jande ke amō ta mupyrara. Aja rahā, ihē aja mā peja nde py'ahu te'e ehendu tī. Pyrātāha ke Tupā muwyr nde pe. A'erehe nde ke amō ta mupyrara rahā, mā peja nde py'ahu te'e ehendu tī. ⁹ Katu ame'ẽ ke jama'ema'e, a'erehe jande rehe a'e ipy'a katu te hū my? Anī. Aja ym. A'e jō riki putar katu. Ipy'a katu te hū tī. A'erehe jande pe a'e pandu: "Ihē ra'yr rehe pejurujar katu, a'erehe pehē ke ihē amuhā katu ta. Ihē kotyhar ta aja pexo apo 'y" aja Tupā pandu. Kome'ẽ ywy keruhū nixói te rahā, jande rehe a'e ipy'a katu te hū. Jesu Kirisutu rehe jajurujar katu ta, aja a'e ukwa katu, a'erehe kome'ẽ ywy keruhū nixói te rahā, jande rehe a'e ipy'a katu te hū. (Jande nixói te rahā, jande rehe a'e ipy'a katu te hū.) ¹⁰ Jande rehe a'e ipy'a katu te hū, aja jande pe a'e mujekwa katu apo 'y. Jesu Kirisutu, jande muhāha uwyr, a'erehe jande rehe Tupā ipy'a katuha ke jande pe a'e mujekwa katu. Jesu manō. A'erehe jajurujar katu ehe rahā, ja-manōha ngi jakyje ym. Jamanō rahā, Tupā namō jaxo ta. A'erehe jamanōha ngi jakyje ym. Myrandu katu ke Jesu pandu pandu rahā, myja amō uhā katu ta ixo my, ame'ẽ ke a'e mujekwa jande pe.

Je'ẽha jetehar te ke emu'e katu

¹¹ Ihē pe Tupā mujekwa:

—Myrandu katu ke ngā pe epandu eho — aja ihē pe.

A'erehe ihē riki Jesu mondo ame'ẽ ke. A'erehe myrandu katu ke ihē amu'e tī. ¹² A'erehe ihē ke amō ta mupyrara tī. Ihē akyje ym a'eta ngi tī. Tapijar te'e we ihē ajurujar katu ehe. Ehe har ihē akwa katu, a'erehe akyje ym ngā ngi. Myrandu katu ke ihē pe a'e muwyr. Ihē ajurujar katu ehe, a'erehe ixotyhar ke ihē. Ihē ke a'e mai ym te ta. Jesu jywyr ym rahā we, ihē rehe a'e usak katu ta ixo. Aja ihē akwa katu. ¹³ Je'ëha jetehar te ke ihē amu'e nde pe. Ame'ẽ rehe tapijar te'e we ejurujar katu. Nde ke ihē amu'e, aja amō ta ke nde tī. Emu'e tī. Jesu Kirisutu namō nde juehe katu exo. A'erehe Tupā rehe tapijar te'e we ejurujar katu. Amō ta rehe tapijar te'e we epy'a katu exo tī. ¹⁴ Myrandu katu ke nde pe Tupā muwyr. Ame'ẽ riki katu. Ame'ẽ ke emu'e katu. Jande rehe Tupā'ā ihī katu. Jande rehe pyrātāha ke a'e muwyr. Ame'ẽ pyrātāha namō myrandu katu ke emu'e katu.

Yman Onesi ihē ke muhury katu

¹⁵ Ihē ke asia ywy pe har ta hijar oho. Ihē namō ma'e ke a'eta ma'ema'e ym apo. Ame'ẽ ke nde erekwa katu. Jesu kotyhar ta ke a'eta. Jete. Sije aja tī. Emo aja tī. Ihē ke a'eta hijar oho tī. ¹⁶⁻¹⁸ (Onesi aja tī. Hok wyr pe har ta aja tī. Hijar oho tī.) Mā peja ame'ẽ ta rehe Tupā pyrara usak.

Pesarahā! Yman Ese ok ta pe ihē axo rahā, ihē ke Onesi muhury katu. Ame'ẽ ke nde erekwa katu. Pe, Hom ok ta pe a'e uhyk rahā, pahar ihē ke a'e kekar ixo. Pe, ihē ke mahem rahā, ihē ke a'e muhury katu tī. Amō ku'ẽ rahā ha pewe ihē rehe a'e usak uwyr. Pe, ihē ke muhury katu tī. Kyndaha pe ihē axo tipe. Ihē ngi a'e huxī ym tī.

(Apo Sije ta aja Onesi ihē ke hijar oho tī.) A'erehe mā peja Onesi rehe jandema'e sawa'e te pyrara usak. Pyrara usak ta ehe aja akwa katu. Tupā rehe jurujar ym ame'ẽ ta ke a'e mupyrara ta rahā, mā peja a'e riki pyrara usak katu Onesi ta rehe tī.

2

Tupāma'e parakyha ke

¹ Timo! Ihē ra'yr aja nde. Ehendu katurahā! Nde rehe Jesu Kirisutu ipy'a katu te hū. Inamō nde juehe katu nde erexo. A'erehe nde py'a ke emātā katu. ² Tupā rehe har ngā pe ihē apandu. Ame'ẽ riki: “Jetehar te ke” aja amō ta pandu tī. Nde erehendu tī. Ame'ẽ ke amō sawa'e ta pe emu'e katu tī. Sawa'e katu ame'ẽ ta pe emu'e. Pe, a'eta riki amō ta pe mu'e katu ta tī.

³ Nde ke amō ta mupyrara rahā, mā peja nde py'ahu te'e ehendu. Sonda katu ame'ẽ ke aja mā peja nde py'ahu te'e ehendu tī. Tupā je'ëha nde erepandu pandu, a'erehe Jesu Kirisutuma'e sonda aja nde tī.

⁴ Sonda riki hok pe te'e pyta ym. Sonda a'e. Jumai ta oho rahā, ima'e sondama'e kapitā pandu ame'ẽ ke jō a'e ma'ema'e katu. Nde aja tī. Tupā pandu ame'ẽ ke rehe jō ehendu katu nde tī.

⁵ Ujaniha jumusaráihā rehe amō ujan rahā, kapitā rehe a'e hendu katu. Ujan te'e ym ta. Kapitā rehe hendu katu. Aja ym rahā, uhyk py ame'ẽ ke pyhyk ym. Nde aja tī. Tupā pandu ame'ẽ ke rehe nde erehendu ym rahā, ma'e ke nde erepyhyk ym ta tī. (Ma'e katu ame'ẽ ke Kirisutu me'ẽ, ame'ẽ ke nde erepyhyk ym ta tī.)

6 Kupixa rehe ijar paraky hū rahā, a'e riki ma'eywa ke u'u py. Aja rahā, katu tiki. Nde aja tī. Tupā je'ēha ke epandu pandu katu. Aja nema'e parakyha rehe amō ta muhepy ta tī. (Nde rehe haihu katu ta tī.) **7** Ihē apandu ame'ē ke rehe ekwa ekwa exo. Pe, upa ihē apandu ame'ē ke jandema'e sawa'e te mujekwa ta nde pe.

Tupā je'ēha mukanim ym te ta awa

8 Jesu Kirisutu rehe har ekwa ekwa exo. A'e riki Ndawi rainō ke a'e. (A'erehe awa te'e a'e tī.) A'e manō. Pe, a'e ke Tupā mukwera katu muhem. Aja me'ē myrandu katu rehe panduha ihī. Ame'ē ke ihē apandu pandu. **9** A'erehe ihē ke amō ta mupyrara. Ma'e mukanīha aja ihē ke amō ta pukwar tī. Ita tupaham pe ihē ke pukwar. Anī. Tupā je'ēha ke pukwar ym awa. (Aja rahā, Tupā je'ēha ke amō ta pandu pandu we rī. Mukanim ym te. Pukwar ym te, ame'ēja saka.) **10** A'erehe amō ta ihē ke mupyrara rahā, ihē py'ahu te'e ahendu. Jesu Kirisutu manō, a'erehe a'e muhā katu ngā ke. Muhā katu ame'ē ta pe ima'e katuha ke a'e mujekwa ta tī. Ame'ē katuha riki upa ym te ta.

11 Apo ihē apandu ame'ē ke jetehar te ke. Kuja:
“Jesu rehe jajurujar katu, a'erehe jande ke amō ta jukwa rahā, inamō jande jaxo ta.

12 Jande ke amō ta mupyrara rahā, mā peja jande py'ahu te'e jahendu. Aja rahā, inamō jande riki kapitā keruhū wan ta.

‘A'e riki jandema'e sawa'e te aja ym’ aja japandu rahā, a'e pandu ta: ‘Pehē riki ihē kotyhar aja ym’ aja Kirisutu pandu ta jande rehe har.

¹³ A'e je'ëha rehe jajurujar ym my. Anñ. A'e pandu katu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu. Marã ka ym pandu te'ëha a'e.”

Jaxer panduha rehe ehendu ym

¹⁴ Timo! Ihë apandu ramõ ame'ë ke rehe har nde kotyhar ta pe emujekwa katu exo. Jande rehe Tupã usak, aja jaxo. A'erehe kuja epandu katu ngã pe:

—Jundéu awa ramûi ta panduha rehe peje'ë hâtä tâ ym. Pehendu ym ehe — aja nde kotyhar ta pe epandu.

Tamûi ta panduha rehe hendu ame'ë ta muka'u te'e jõ. A'erehe jurujar katuha ke a'eta hijar. (A'erehe pehendu ym ehe.) ¹⁵ Tupã je'ëha riki jetehar te ke. Ame'ë ke emu'e katu. Aja rahä, ne ruxî ym ta. Nde eremu'e katu rahä, nde pe Tupã pandu ta:

—Ihë je'ëha ke nde eremu'e katu ngã ke. A'erehe ihë rury katu — aja ta.

Ame'ë panduha ke eputar katu exo. ¹⁶ Amõ ta jaxer pandu ame'ë ke rehe ehendu ym exo tî. Muka'u te'e ame'ë ke amõ ta je'ë hâtä tâ ta. Ame'ë ke rehe ehendu ym exo tî. Upa ame'ë ke Tupã rehe har mujekwa ym ngã pe. ¹⁷ Ame'ë ke ngã mu'e rahä, amõ amõ ta ke muka'u te'e hû ta. Tupã rehe jurujar ym ta. Aja mu'e ame'ë ta heta ixo. Ko mokõi sawa'e ta ixo tî. Her Imenéu. Amõ Sire tî. ¹⁸ Jetehar panduha ke a'eta mu'e ym apo 'y. Amõ koty a'eta mu'e. Kuja:

—Ixotyhar ta ke Tupã mukwera katu muhem. Ame'ë angaha upa asa oho apo. A'erehe amõ ta kwera katu ym te ta uhem apo 'y — aja mu'e naï.

A'erehe amō amō Jesu kotyhar ta ke a'eta muka'u te'e. Pe, ngā ke Tupā mukwera katu ta muhem, ame'ẽ ke rehe amō amō ta jurujar ym apo 'y. Katu ym aja. ¹⁹ Jetehar te ke Tupā mujekwa jande pe. Ame'ẽ rehe tapijar te'e we jajurujar katu. Jaka'u te'e ym jande. Jande riki ixotyhar ta ke. Ame'ẽ ke kuja a'e mujekwa. Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī:

“Ixotyhar ta ke Tupā ukwa katu.”

Kuja tī:

“Tupā kotyhar ke ihē’ aja amō pandu. Aja rahā, mā peja ma'e ka'u te'eha ke ema'e ym.”

Tupā je'ēha ke emu'e katu

²⁰ Ima'ehū ame'ẽ rok pe heta paratupe ihī. Ita rekúi aja tī. Amō amō itatuwyr ke te'e mujā ame'ẽ ke ihī. Amō amō itatawa ke te'e mujā ame'ẽ ke ihī tī. Myra ke te'e mujā ame'ẽ ke amō tī. Tujuk ke te'e mujā ame'ẽ ke amō tī. Katu te ame'ẽ ke ihī. Katu we ame'ẽ ke ihī tī. Pe, katu te ame'ẽ ke a'eta mi'u matyr rahā jō amō moī. Huryha mujā rahā, moī katu. Katu we ame'ẽ ke wera rahā pame katu te amō moī. ²¹ Jesu kotyhar ta aja tī. Katu te ame'ẽ ta ixo. Katu we ame'ẽ ta ixo tī. Mu'eharan ta jaxer ame'ẽ ke mu'e. Aja ym rahā, katu te ame'ẽ ke a'e. Upa jandema'e sawa'e te pandu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e tar katu. Jandema'e sawa'e te pandu ta ipe:

—Ihē kotyhar ke nde. Katu te ame'ẽ ke nde. Nde riki ihē je'ēha ke nde eremu'e mu'e ta. Ame'ẽ parakyha ke nde pe ihē ame'ẽ ta — aja ta.

²² Ta'ynuhu putar ame'ẽ ke jō a'eta ma'ema'e. Aja ym nde tī. Anī. Katu te ame'ẽ ke ema'ema'e.

Ma'e ke nde erepandu katu rahā, ame'ẽ ke ema'ema'e katu. Te'e aja ym nde. Amō ta rehe epy'a katu. Amō Jesu kotyhar ta rehe nde rury katu tī. Ipy'a ke Tupā juhyk ame'ẽ ta ke a'eta. Ame'ẽ ta riki jandema'e sawa'e te pe pandu pandu:

—Jande namō ma'e ke ema'ema'e katu — aja.

²³ Jixer ame'ẽ ke amō ta pandu tar katu rahā, echo a'eta ngi. Ma'e ukwa ym ame'ẽ rehe har pandu tar katu rahā, echo a'eta ngi tī. A'eta namō nde erepandu rahā, pehē peje'ẽ hātā tā jō pehē jupe. Aja nde erekwa katu. A'erehe a'eta namō epandu ym, echo a'eta ngi. ²⁴ Amō ta namō sawa'e tema'e miasu je'ẽ hātā tā rahā, katu ym. Upa amō ta rehe a'e katu rahā, katu ta tiki. Mu'eha katu ame'ẽ ke rahā, katu ta tiki tī. A'e mu'e rahā, pahar parahy ym rahā, katu ta tiki tī. Wewe katu emu'e. ²⁵ Mu'eharan ta ke a'e mu'e rahā, wewe katu epandu a'eta pe tī. Aja rahā, katu ta tiki. A'eta ukwaha ke Tupā muruwak ta my. Aja rahā, jetehar te ke a'eta ukwa ta my. ²⁶ Aja rahā, ka'u te'eha ngi a'eta jumukatu ta a'eta jupe. Aja rahā, Satana je'ẽha ke rehe a'eta hendu ym we ta tī. (Âjā ramūi a'e.) A'eta ke a'e muka'u te'e kwe. Apo anī. Tupā je'ẽha rehe a'eta hendu katu apo 'y.

3

'Ar rehe angaha uhyk tate ame'ẽ rehe har

¹ Kuja ekwa exo apo. 'Ar rehe angaha uhyk tate rahā, pyrara hū ta ngā ixo. ² Arahā kytty'ym te ta amō ta juehe. Arahā tamatarer rehe jō ipy'a ke moĩ moĩ ta tī. Arahā: "Jande jō riki katu te me'ẽ ke" aja jō amō ta ukwa ta a'eta juehe har tī. Arahā:

“Upa amō ta riki jaxer ai” aja jō amō ta ukwa ta a'eta juehe har tī. Arahā ipái rehe hendu ym te ta tī. Imāi rehe aja tī. Hendu ym te ta tī. Arahā amō ta ngi ma'e pyhyk rahā: “Pete tiki” aja pandu ym te ta tī. Arahā Tupā rehe har ukwa ukwa ym te ta ixo tī. ³ Arahā amō ta rehe ipy'a ym te ta tī. Arahā amō ta rehe parahy rahā, ipy'a jywyr ym te ta a'eta rehe tī. Arahā amō ta rehe juru ai pame katu te ta tī. Arahā pahar ipy'a pihun te ta oho tī. Pahar parahy ta tī. Arahā katu ame'ē ke amō ma'ema'e, ame'ē ke putar ym te ta tī. ⁴ Arahā ehe katu ame'ē ke te'e huwajan wan uwak ta oho tī. Arahā upa ma'e ka'u te'eha namō ma'ema'e ta tī. A'eta jō ukwa katu te ame'ē ta ke a'eta aja ukwa ta tī. Arahā Tupā rehe ipy'a ym ta. Anī. Ima'e jumuhuryha rehe jō a'eta ipy'a katu ta tī. ⁵ “Tupā rehe jande japy'a katu” aja a'eta pandu ta naī. Anī. Panduha aja a'eta ixoha ym ta tī. Tupāma'e pyrātāha namō ma'e ke amō ma'ema'e. Aja ym ta awa. Aja a'eta ixo ym ta.

Timo! Ehendu katurahā! A'eta ngi echo. ⁶ A'eta ngi har amō ta ixe oho. Amō rok pe ixe oho. Pe, kūjā ka'u te'e ame'ē ke a'eta muka'u te'e raho. Ma'e katu ym ame'ē ke kūjā ta putar katu. Pe, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē rehe a'eta jupyai. Anī. Putu'u ym ingi. ⁷ Ma'e ke a'eta jumu'e mu'e tar katu ixo tī. Aja te'eha a'eta. Anī. Jetehar te ke marā ka ym a'eta ukwa katuha.

⁸ Yman Moise ke Jan putar ym. Jā aja tī. Moise ke putar ym tī. (“Te'e Moise pandu” aja a'eta naī.) Ame'ē mokōihar ta aja apo mu'eharan ta jetehar te ke putar ym tī. (“Ame'ē ke te'e” aja a'eta pandu naī tī.) Ima'e ukwhaha ke a'eta muka'u te'e. “Jetehar te ke jamu'e” aja a'eta pandu naī. Anī. Jurujar ym

ame'ẽ ta ke a'eta, aja Tupā ukwa katu. ⁹ Anī. Upa ngā ke a'eta muka'u te'e ym ta. A'eta riki te'e aja pahar amō ta ukwa ta. A'erehe upa ngā ke muka'u te'e ym ta. Aja Jan ta rehe har tī. Ka'u te'e ame'ẽ ta ke a'eta aja ymanihar ta ukwa tī.

Tapijar te'e we jetehar te ke rehe ejurujar katu

¹⁰ Timo! Ihē rehe har nde erekwa katu. Kuja. Ihē amu'e ame'ẽ ke rehe har nde erekwa katu. Katu ihē axoha rehe har nde erekwa katu tī. Ma'e ke ihē ama'ema'e tar katu, ame'ẽ ke nde erekwa katu tī. Tupā rehe tapijar te'e we ihē ajurujar katu. Ame'ẽ rehe har nde erekwa katu tī. Ihē apy'a katu te we ngā rehe axo rī, ame'ẽ ke nde erekwa katu tī. Amō ta rehe ihē apy'a katu, ame'ẽ ke nde erekwa katu tī. Ihē ke amō ta mupyrara rahā, ihē py'ahu te'e ahendu. (Tapijar te'e we myrandu katu ke ihē apandu pandu.) Ame'ẽ ke nde erekwa katu tī. ¹¹ Ihē apyraraha rehe har nde erekwa katu tī. Ihē ke amō ta mupyrara hū. Ame'ẽ rehe har upa katu te nde erekwa katu tī. Antioki ok ta pe aja tī. Iko ok ta pe aja tī. Rit ok ta pe aja tī. Mupyrara ihē ke tī. Anī. Ame'ẽ mupyraraha ngi ihē ke Tupā muhem. ¹² Jete. Tupā je'eha mu'e, aja amō ixo tar katu rahā, a'e ke amō ta mupyrara ta tī. A'e riki Jesu Kirisutu kotoyhar ke, a'erehe amō ta mupyrara ta tī.

¹³ Pe, sawa'e katu ym ame'ẽ ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ta. Jete! I'ar kotoy te we ma'ema'e we ta rī. Muka'u te'eha aja tī. Amō ta ke a'eta muka'u te'e ta tī. Pe, a'eta juehe amō ta jumuka'u te'e ta tī. ¹⁴ Ame'ẽ ta aja ym nde tī. Jetehar te ke nde ke amō ta mu'e. Ame'ẽ ke nde erekwa katu te. Tapijar te'e we ejurujar katu ehe tī. Nema'e mu'eha ta rehe har nde erekwa katu. Katu ame'ẽ ta ke a'eta.

A'erehe nde ke mu'e, ame'ẽ riki jetehar te ke aja nde erekwa katu tĩ.

¹⁵ Amõ we tĩ. Kurumĩ rahã har Tupã je'ẽha ke nde erekwa katu. Ame'ẽ ke nde erekwa rahã, Jesu Kirisutu rehe nde erejurujar katu, a'erehe nde ke Tupã muhã katu.

¹⁶ Jete! Upa Tupã je'ẽha ke amõ ta mupinim. Tupã'ã mujekwa ame'ẽ ke a'eta mupinim. Tupã je'ẽha riki ma'e ke rehe katu tiki. Kuja. Jetehar te ke mu'e, ame'ẽ ke mujekwa katu. Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'e rahã, ame'ẽ ke Tupã je'ẽha mujekwa katu ipe tĩ. Amõ ixoha katu ym rahã, myja mukatu ta my? Ame'ẽ ke Tupã je'ẽha mujekwa katu tĩ. Myja amõ ixoha katu my, ame'ẽ ke mu'e katu tĩ.

¹⁷ Aja rahã, Tupã rehe har mu'e ame'ẽ ke ixo katu ta. Ma'e ukwa katu ta tĩ. Aja rahã, upa ma'e katu ame'ẽ ke ma'ema'e ta tĩ.

4

Tapijar te'e we Tupã je'ẽha ke epandu pandu katu

¹⁻² Timo! Ko apandu katu nde pe. Tupã je'ẽha ke epandu pandu katu ngã pe. Nde rehe Tupã usak uĩ. Jesu Kirisutu aja tĩ. Usak uĩ tĩ. A'erehe nde pe apandu katu: "Tupã je'ẽha ke epandu pandu katu te we rĩ" aja ihẽ apandu nde pe. Kirisutu jywyr rahã, ngã rehe har a'e ukwa ta. Katu my? Ame'ẽ ke ukwa ta. Anĩ rahã, katu ym my? Ame'ẽ ke ukwa ta tĩ. Aja ixuwe katu ixo ame'ẽ ta rehe har ukwa ta. Manõ ame'ẽ ta ke mukwera katu ta muhem, pe, ame'ẽ ta rehe har ukwa ta tĩ. (Katu te aja nde erema'ema'e rahã, ma'e katu ame'ẽ ke nde pe a'e me'ẽ ta.) Kome'ẽ ywy keruhũ pe kapitã keruhũ te aja a'e jywyr rahã, ma'e katu ame'ẽ ke a'e me'ẽ

ta nde pe. Amō ta Tupā je'ēha rehe hendu tar ym nahā my? Hendu tar katu nahā my? Tapijar te'e we epandu katu ngā pe. Nde erepandu ame'ē ke jetehar te ke, aja ngā pe emujekwa katu. Katu ym ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, epandu katu ipe: "Mā peja ym" aja epandu ipe. Emuhury ngā ke tī. Nde eremu'e rahā, wewe katu epandu ipe.

³ Yman rahā, jetehar te ke mu'e ame'ē ke rehe ngā hendu ym ta. Juehe jumuhury ame'ē ke rehe jō hendu tar katu. Aja mu'eha ta koky a'eta jy'ar ta oho tī. ⁴ Jetehar te ke rehe a'eta hendu ym ta. Ymanihar je'ēha rehe jō hendu ta. ⁵ Timo! Aja ym nde tī. Ka'u te'eha rehe ehendu ym. Aja te'eha exo nde. Nde ke amō ta mahy rahā, mā peja nde py'ahu te'e ehendu. Myrandu katu ke epandu pandu katu te we rī. Tupāma'e miasu ke nde, a'erehe upa Tupā je'ēha pandu ame'ē ke ema'ema'e katu.

⁶ Ihē ke rahā, ihēma'e angaha ke rehe uhyk tate oho. Ihē ke amō ta jukwa ta, aja akwa. (Aja Tupā rehe ihē apy'a katu, aja amujekwa ta.) Ame'ē angaha ke rehe uhyk tate oho. Kome'ē ywy keruhū ngi ihē aho ta kȳ. ⁷ Ihē ke Jesu mondo, a'erehe myrandu katu ke ihē apandu katu. Ame'ē parakyha ke upa ima'e pyrātāha namō ihē ama'ema'e. Ame'ē parakyha ke ihē amumba apo 'y. Myrandu katu ke ihē apandu katu te we rī. Jesu rehe ihē ajurujar katu te we rī. ⁸ Jumusaraiha rehe ujan rahā, uhyk py ame'ē ke ma'e pyhyk. Aja ihē pe ma'e ke Jesu me'ē ta. Kuja. Ihē pe a'e pandu ta:

—Nde katu te — aja ihē pe.

A'e jywyr rahā, aja ihē pe a'e pandu ta. Ihē pe jō ym. Upa katu te hury katuha rupi a'e jywyrīha rehe harō, ame'ẽ ta pe aja me'ẽ a'e pandu ta tī. A'e riki: "Ne katu te me'ẽ ke" aja pandu ta.

Timo! Pahar ihē koty ejur

9-10 Timo! Ihē jeje tate axo. A'erehe pahar ihē koty ejur. Ko Tupā rehe jurujar ym ame'ẽ ta namō Nema ixo tar katu. A'erehe ihē ke a'e hijar oho. Tesaron ok ta pe a'e oho. Ngara ywy pe Kesen oho. Nauma ywy pe Tit oho. **11** Ruk jō riki ihē namō ixo. Nde erejur rahā, Mak ke eho piām. Inamō ejur. Ihē namō a'e paraky ta. Tupā je'ẽha ke japandu ta, ame'ẽ riki jandema'e parakyha ke. **12** Ese ok ta pe Tik ke ihē amondo. **13** Toroa ok ta pe Kapo ixo. Ihēma'e mundeha ihē amupyta ipe. Pukeka aja mundeha ke. Nde erejur rahā, ame'ẽ ke erur tī. Paper ke erur tī. So'o pirer ke te'e mujā ame'ẽ ke. Ame'ẽ ke erur tī. Ame'ẽ ke ihē aputar katu te.

14 Itapytā namō ma'eha ke Arexan. (Ame'ẽ ke te'e ma'e'ā mujā ame'ẽ ke a'e.) A'erehe ihē rehe har katu ym a'e je'ẽ je'ẽ hū. Ihē ke a'e mupyrara, aja a'e ke Tupā mupyrara ta tī. **15** Jande japandu ame'ẽ ke a'e putar ym te. Mujixer hū japanduha ke tī. A'erehe esak katu ehe exo. (Aja rahā, ne je'ẽha ke a'e mujixer ym ta tī.)

Ihē rehe amō ta juru ai

16 Yman kapitā keruhū ruwa koty ihē apu'am a'am. Ihē rehe har amō ta jaxer pandu naī, ame'ẽ ke ihē amukatu a'am. "Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'e ym" aja ihē apandu pandu. Arahā: "Jete! Ma'e ka'u te'eha ke Páu ma'e ym" aja me'ẽ ihē rehe har pandu ym te awa. Upa ihē ke hijar oho. Mā

peja Tupā ipy'a jywyr ame'ẽ ta rehe. ¹⁷ Upa ihẽ ke hijar oho. Anĩ. Upa ym. Ihẽ namō Tupā riki ixo katu. Ihẽ py'a ke a'e mātā katu tī. A'erehe myrandu katu ke ihẽ apandu katu te. Pe, ame'ẽ ke rehe heta jundéu awa aja ym ame'ẽ ta hendu. Arahā ihẽ ke jangwateran juru ngi Tupā muhem, ame'ẽja saka. (Aja rahā, ihẽ ke kapitā keruhū jukwa ta tipe. Ame'ẽ ngi Tupā muhem.) ¹⁸ Ihẽ pe jaxer ai ame'ẽ ke amō ta ma'ema'e rahā, ame'ẽ ngi ihẽ ke a'e muhem ta tī. Pe, ywa pe inamō ihẽ ke a'e raho ta. A'ep inamō ihẽ axo ta kȳ. (Aja rahā, amō ta ihẽ ke mahy ym te ta tī.) "A'e riki katu te me'ẽ ke" aja mā peja japandu ipe. Aja te'eha japandu. Amen. Ame'ẽ riki: "A'e tȳ" aja.

Katuha ke ihẽ amondo axo

¹⁹ Pirisi pe katuha ke ihẽ amondo axo. Ak pe aja tī. Pirisi sawa'e a'e. Onesi rok wyr pe har ta pe aja tī. Katuha ke amondo axo tī. ²⁰ Korin ok ta pe Era pyta. Toro riki ma'e ahyha pyhyk, a'erehe Mire ok ta pe a'e ke ihẽ ahijar. ²¹ Pahar ihẽ koty ejur. Aman ndy'ar ym rahā, ejur.

Nde pe sehar ta katuha ke mondo ixo. Ko Eu. Purutē aja tī. Karáu aja tī. Upa jande mu ta mondo ixo tī. Jesu rehe a'eta jurujar katu, a'erehe jande mu ta aja a'eta.

²² Mā peja nde py'a ke Jesu mātā katu. Mā peja johu pehē rehe Tupā ipy'a katu te hū.

Upa.

**Tupã Je'ẽha
New Testament in Kaapor (BR:urb:Kaapor)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaapor

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaapor

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
b46cc831-baa9-5b98-bd3d-1fb9f0357a11